

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:

Helyben:		Vidékre küldve:	
Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 16 kor. — fill.	Fél évre . . . 5	Fél évre . . . 8
Fél évre . . . 5	Fél évre . . . 8	Negyed évre . . . 2	Negyed évre . . . 4
Negyed évre . . . 2	Negyed évre . . . 4	Egy hétre . . . 1	Egy hétre . . . 1
Egy hétre . . . 1	Egy hétre . . . 1	Egyes szám ára 4 fillér.	

Főszerkesztő: **BEVEDEK JÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **II. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és ERONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelent hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

A magyar kormány és a magyar honvédek.

Hazafias körökben kinos feltűnést okozott sok tekintetben a Fehérvári Géza m. kir. honvédelmi miniszter 50 évi katonai szolgálati jubileuma. Nincs és nem is lehet senkinek kifogása az ellen, ha br. Fejérvári Gézát mint katonát 50 éves szolgálati jubileuma alkalmából bajtársai, vagy az egész hadsereg ünnepe. Mert hogy ő igazi mintaképe a bátor és lovagias katonának, az vitán felüli dolog, de az én nézetem szerint az ő katonai pályája és politikai szereplése külön-külön lapra tartozik és külön elbírálás alá esik. Az igaz, hogy ő 1859-ben a solferinói csatában személyes vitézségével és rátermettségével kitüntette magát és ha ezen fényes haditettét nem is rontja le, de mindenesetre elhomályosítja szerencsétlen honvédelmi miniszteri szereplése. Neki, aki tudvalevőleg a Felsőnek egyik kedvence, sőt némelyek szerint belső meghittje, egyrészt miniszteri állását, másrészt személyes befolyását arra kellett volna felhasználni, hogy a m. kir. honvéd-

seget az 1868. évi XLI. t. cz. alapszövegéhez képest egy önálló nemzeti hadsereggé fejlessze. Ehelyett a onban 17 éves honvédelmi miniszteri működésének az lett az eredménye, hogy a m. kir. honvédségnek, melyre pedig a nemzet 33 éven át oly sok millió koronát költött, ma sincs külön vezérkara, ma sincs külön tüzérsége. Tábornokai a cs. és kir. hadsereg tagjai, jelző zászlója nem a nemzeti színű lobogó, hanem a sárga-fekete. — Tisztjeinek nagy része még a utczán is szívesebben beszél németül, mint magyarul,* ami annak tulajdonítható, hogy báró Fehérvári a közös hadsereg tisztikarából való tömeges áthelyezéssel, a magyar szellem rovására, a német kulturának csinált propagandát. Egyszóval br. Fehérvárinak köszönhetjük azt, hogy a m. kir. honvédség nem az az önálló független nemzeti hadsereg, aminőnek azt alkotója: gróf Andrássy Gyula tervezte, hanem egyszerűen kiegészítő része a cs. és kir. hadseregnek.

Ilyen szellem és gondolkodás mellett nem csoda, ha az áruló Henczi

* Ezt illetőleg téved a t. cikkíró barátom. Szerk.

szobra Buda várából a hadi iskolába ünnepélyesen helyeztetik át s annak újbóli fölavatásához éppen a m. kir. Ludovika növendékeit rendelik ki: valamint nem csoda az sem, hogy br. Fehérváryt mikor a m. kir. Honvédségi Akadémia ünnepélyes megnyitása történik, a „Gott Erhalte“ indulóval fogadják. Ezek a korbács-ütések oly sűrűen érik a saját méltóságáról és nemzeti önértetéről oly könnyen megfélelmező magyart, hogy annak ütésére csak nyöszörgünk, de feljajdulni, ellene tenni, — nem tudunk, nem merünk.

Egy dolog azonban nagyon feltűnt nekem s e miatt maiglan is sajnog szívem. Az t. i. hogy miért nevezte báró Fejérvári Géza a katonai jubileuma alkalmával előtte tisztelegni megjelent 1848—9-iki honvédeket „a fellángoló nemzeti öntudat áldozatainak.“ De amióta ama kérdésemre, hogy kik azok a szerencsétlen, az idők viharától s az élet nyomorától összetört aggyastyanok, kik minden hónap 5-én megjelennek annak a palotának udvarán, melyben az én szerény lakásom és a kir. adóhivatal van, hogy kik azok az elesett

A jó Pista nótája*)

(Népies dal az 1830-as évekből.)

Hol jár kend itt Pista bácsi,
Mikor itthon nincsen senki;
Az apam, az anyám a szőlőbe,
Onnat meg elmennék a pinczébe.

Csak magamat hagytak itthon,
Hogy a ház ugy ne maradjon,
A mint itt magamban üldögelek,
Nem tudtam, hogy kend jön, jaj de félek

Ejnye hugom, de félénk vagy!
Jer ide közelebb egyet mondok,
Elmulnak szivedről
Minden gondok . . .

Ejnye csak ne figurázzon,
Se tréfáljon se kötődjön,
Ráér kend mindég a teréfára;
Majd haza jön szülém nemsokára . . .

Hát aztán ha hazajön is,
Itt maradok én akkor is;
Nem döntöm tán ki a házoldalát,
Csak adja nekem anyád a jányát.

*) Ez időben még a lány bátyámnak szólították a legényt és a legénynek hugom volt a lány. Nem úgy mint ma, midőn még a baka is kegyednek, nagysádnak nevezi a konyha hölgyet.

Szerk.

Enyje gazhordta zsványá,
Ki a jányomat kívánja! . . .
— Vagy te vagy jó Pista — mond az
anya,
Neked adom lányom, légy hiv párja!

Aki Petőfivel együtt küzdött.

Nem volt vezeték neve. Mindenki úgy hitta: Aleszándru. Egeresi származású, olyan nemzetiségű szolgáló volt. Abból a hűséges, ragaszkodó fajtából, amely életét bármely pillanatban kész a gazdájáért feláldozni.

Aleszándru szolgálója, fegyverhordozója volt Macskási Antalnak. Annak a Macskási Antalnak, akinek a haza oly sokat köszönhet. Tudjuk, hogy 1848 végén osztrák és oláh tábor igazta le Erdélyt, egyedül a kicsi Háromszék tartotta fenn magát olyképpen, hogy Gábor Áron és társai agyukat, gyuta-csokat gyártottak a löpor gyártást jóformán másodszer találták fel, a háromszéki székely nők pedig százezer számra készítették a töltényeket.

Ekkor Macskási Antal vállalkozott arra, hogy az erősen körülkerített Háromszékről ki szökjék s Kolozsvárról a székely testvéreknek hírt vigyen.

Matskási Antal megis járta a veszélyes utat. Leste az osztrák katonaság, lesték az oláh tribunok, hogy elesipjék s felakasszák. Csikban el is csipte Dorschner osztrák ezredes, de a börtönből Kozma Alajos január 1-én megszöktette.

Igy jött Kolozsvárra. Mikor vitte Bemről a jó hírt, a legerősebb őrséget állították a székely havasoknak minden ösvényére. A Matskási esze és merészsége tuljárt ezeken Mikó Mihályval (Mikó Árpád főispán édes apjával) egy szekér szalma közzé rejtette magát, úgy szekerezett végig az ellenséges csapatok között.

Csikmegye végén kocsinak öltözve vergődött az erdős ösvényeken Háromszékre megvinni az örömhírt a székely testvéreknek, hogy Bem apó az erdélyi hadak élén áll és mindenünnen kergeti az ellenséget a határon kifelé.

Ilyen volt a gazda. Most lássuk a szolgálóját. Aleszándru együtt volt a segesvári sikon gazdájával. Matskási nyujtotta, amint naplójában írja, az utolsó korty bort a csata délutánján Petőfinek. Sem a Matskási napló töredéke, sem a krónika nem beszél arról, hogy mi történt azután Matskási és a szolgálója körül.

Aleszándru arczára azonban betűket irtak, a melyek hitelesen megmagyarázták a velük történeteket.

Aleszándru a gazdája védelmében a muszkáktól a fülétől a szájáig húzódo mély

vén emberek, kik az adóhivatal ajtaja előtt gyakran órahosszat álldogálnak, míg megkapják, nem nyugdíjukat, nem kegydíjukat, hanem a l a m i z s n á j u k a t attól a hazától, melynek szabadságáért és függetlenségeért több mint félszázaddal ezelőtt véreket áldozták s a kiket naiv költők és ártatlan gyermekek névtelen hősöknek gunyolnak, de akik — igaz van Fejérvárynak — nem egyebek, mint az egykor hatalmasan fellángoló nemzeti öntudat szerencsétlen áldozatai.

Mert tudd meg édes jó magyarom, hogy ezek a viharverte, összeesett szegény, szerencsétlen öreg emberek az 1848—9. dicső harcok rokkantjai. Egykor a nemzet reménységét és büszkeségét képezték, ma, ugy látszik, a hivatalos körök lenézetljei, vagy mint báró Fejérváry mondja: a fellángolt nemzeti öntudat szerencsétlen áldozatai.

Minden hónap 5-én a bankpalota udvarán 108 ilyen szerencsétlen áldozatot lehet látni és ha a gyermek kérdi atyjától, hogy kik azok az elesett aggok, én inkább eltagadom kis fiamtól, sem mint bevalljam előtte, hogy ezek a szegény, ütött-kopott öreg emberek, a névtelen félistenek, az egykor dicsőített honvédek! Hátba még azt tudnak az emberek, hogy azok az egykor dicsőített honvédek, az annyiszor magasztalt félistenek, mit kapnak hónapoként attól a magyar hazától, mely 1867-ben átvevén a Bach-korszakban szolgáló összes állami, megyei és városi tisztviselők nyugdíj-ellátási kötelezettségét, e czímen mindjárt az első esztendőben 2 327.500 frt, vagyis

vágást kapott. Kardvágásnak a mélyedése látszik az állán, s arca egyéb helyein es testének több részén Kuszko István múzeum ör, midőn 1896-ban „Adatok háromszék önvédelmi harcra történetéhez” cz. kötetben Biró Sándor és Matskási Antal felkutatott iratait, jegyzetét kiadta, kutatásai közben rábukkant Aleszandrura is. Kikérdezte az egykori hűséges szolgát, vitéz és bátor katonát.

Az öreg azonban csak a gazdája közelében vele történekről tudott megbízható dolgokat mondani, Aleszandru Egeresen hatarpásztor volt még akkor. Már öt év előtt is testileg gyenge ember volt, akit a sok csapás ért. Most az adóhivatalnál tudtuk meg az igazi nevét, Szocsán Sándornak hívják. Három frt havi kolduspénzt élvez az államtól, mint volt honvéd.

Ez nem igazság. Az öregnek legalább is annyi 5 koronát kellene havonként adni, a hány vágás sebhelye látható az arcán. Ezek a vágások a leghitelesebb vitézségi érdemelek. A héjasfalvi honvédek bizottság helyesen tenné, ha most az emlék felszentelése alkalmával kiutaztatná az öreg katonát az emlékhöz. Az ünneplők között első sorban van neki helye.

„Tiszteljétek a közkatonákat
Nagyobbak ők, mint a hadvezérek.”
Ellenzék.

4.675.000 koronával terhelte meg ennek a szegény magyar nemzetnek évi budgetjét.

Az öreg honvédek az 1848—9. dicső korszak rokkantjai, a kik száz csatában véreztek, egy esztendőre 36 frtot, egy hónapra 3 frtot vagyis minden egyes napra 10 krt, 20 fillért kapnak s ezt az összeget is csak hosszú, keserves ácsorgás után vehetik fel, a helyett, hogy valami hivatal szolgál szépen helyébe vinné a szegény elesett honvédeknek, vagy a mint oly találóan mondja Fejérváry — az „egykor fellángoló nemzeti öntudat szerencsétlen áldozatainak.”

De vajon mi nyugdíjat kap a m. kir. kormánytól Axentiu Severu, a híres néptribun, ki 1849. jan. 8-án a szép Erdélyország egyik legszebb városát és annak százados collegiumát Nagy-Enyedet felgyújtotta, elhanyagozta, ki egy napon nem kevesebb, mint ezer embert, közöttük száz számba a védelemre képtelen gyermekekkel, aggokat és asszonyokat kiirtott. Én utána jártam a dolognak, sorba irtam az erdélyi m. kir. adóhivataloknak tudakozódó leveleket, míg végre szept. 25-ikén Kovács Ignác brassói m. kir. adótárnoktól megkaptam a feleletet. A válasz szószerint így hangzik:

„Mélyen tisztelt ügyvéd ur!

„Tisztelettel értesitem, hogy Axentiu Severu néptribun 1894. július 1-től kezdve 1270 korona évi nyugdíjat a brassói adóhivataltól kap és azelőtt ugyanezen nyugdíjat a gyulafehérvári kir. adóhivatalnál vette fel.”

Brassó, 1901. szept. 25-én.

Tisztelettel

Kovács Ignác
sk. adótárnok.

Nos igazán derék, dicső dolog, hogy a hazaáruló, város pusztító, gyermek és asszony irtó néptribun annyi nyugdíjat kap, mint 20 dicsőített honvéd 20 névtelen félisten, vagy mint báró Fejérváry oly találóan mondja: „a fellángoló nemzeti öntudat 20 szerencsétlen áldozata.”

Okulj magyar! Pirulj magyar! Sirjál magyar! — ha tudsz?! vagy káromkodjál magyar, hiszen egyebet már ugy sem tudsz!

Debreczen, 1901. okt. 13 án.

Dr. Kardos Samu.

A III. ker. pótválasztás.

Varga Lajos programbeszède a Homok kertben.

Alig három nap van még hátra s meg-ejtik a III. kerületben a pótválasztást, mely pártunk jelöltje dr. Varga Lajos és a kormánypárt jelöltje Dobieczki Sándor között

megy végbe. A választásra pártunk erősen szervezkedik a győzelem biztos reményével indul a választási küzdelemben, hogy e körületben is dicsőségesen kerüljön ki az a zászló, melyre Magyarország függetlensége, szabadsága s önállósága van felírva.

A tegnapi nap is dicsőségteljes volt pártunkra, Varga Lajosra dr. a III. ker. függetlenségi jelöltje a Homokkertben — hol mintegy 100 választó van — programbeszédet tartott.

Délután két órakor zeneszóval s zászlók alatt vonultak ki a Homok-kertbe. Mintegy kétszáz választó kísérte ki a Homok-kertbe jelöltünket, kinnek társaságában ott voltak Kertész János pártunk alelnöke, dr. Kocsár Gábor kerületi elnök, Pethő István, Böszörményi Mihály utcai elnökök, Kertész Mihály, Öry Mihály, B. Nagy János, Harangi Bálint, Kovács Lajos, dr. Révi Nándor stb. pártunk lelkes s fíradhatatlan tagjai.

Vértessy András derék polgártársunk háza előtt tartotta meg Varga Lajos programbeszédét.

Mikor a menet a jelzett helyre megérkezett, már együtt voltak a homok-kerti választók s nagyon sokan a városbói a Szabó Kálmán volt választói közül. Ott volt a Szabó család két érdemes tagja Szabó Miklós és Szabó Sándor is, jelenlétükkel bizonyoságot szolgáltatva, nem felel meg a valóságnak, mint ahogy igaz is, amit Dobieczkiék s a kormánypárt lapja oly nagyon szeret hangoztatni, hogy Szabó Kálmán kijelentette, miszerint csatlakoznak Dobieczkiékhez. Ellenkezőképp áll a dolog, maga a kormánypárti sajtó hosszú referációjában számolt be arról a gyűlésről, mikor a Szabó párt feloszlott s a melyen Szabó Kálmán a volt jelölt is azt hangoztatta, hogy „mindenkioda szavazzon, a hova akar.” Hogy ez tényleg így van, bizonyította Szabó Miklós és Szabó Sándor jelenléte.

Négyszáz választó lehetett együtt, mikor dr. Kocsár Gábor kerületi elnök a gyűlést megnyitotta. Összetartásra hívta fel a választókat s egyben rámutatott arra is, hogy olyannak kell lenni a képviselőnek, ki a polgárság érdekét védi s ezt az általa is tisztelt s becsült ellenjelölt Dobieczki nem teszi már most sem, minek legfényesebb bizonyítéka, hogy a napokban tárgyalt városi költségvetést általánosságban elfogadta, vagyis ő is hozzájárult ahhoz, hogy Debreczen polgárságát a főszámvéví által javasolt 54% pótdóval terheljék meg. Ezután felkérte dr. Varga Lajost programbeszédének megtartására.

Varga Lajos dr. tartotta meg ezután rövid, tömör, nagyszabású programbeszédét, mely a következő:

Tisztelt polgártársaim!

Minden alkotmányos országban a nemzetre van bízva a törvényhozásnak és a kormányzó hatalomnak egy igen nagy része. Magára a nemzetre van bízva az tisztelt polgártársaim, hogy a nemzet határozza meg, hogy milyen törvények alkottassanak az ország polgárságának javára.

Magára a nemzetre van bízva, hogy oly törvények hozassanak, a mely az ország

lakosságain jólétét mozdítják elő, a melynek különböző rendű és rangú és foglalkozású lakosságot felvirágoztassák. Hogy olyan törvények hozassanak, amelyeknek védelme alatt az igazság és a becsület mindenütt védelemben részesüljön. (Helyeslés) A nemzetnek fiaira van bízva t. polgártársaim a törvényhozásnak igen nagyrésze. A nemzet fiait határozzák meg azt, hogy micsoda vélemény, micsoda szándék, nézet emelkedjék törvényerőre, mert csak az a nézet és szándék lehet törvény, a melyet a nemzet választott képviselői törvénynek, a mit pedig a választott képviselő törvényül el nem fogad. Pontiusot Pilátusig hiába követelik; az törvény nem lehet.

Nemcsak a törvényhozás terén, hanem a kormányzat terén is igen nagy hatalom van a nemzet kezébe adva. A nemzet van arra feljogosítva, gondoskodik arról és ellenőrzi azt, hogy miképen történik az ország törvényének végrehajtásai, miképen történik az ország kormányzása.

Mert azok a férfiak, azok a miniszterek, a kiket Ő felsége (lelkes eljenzés) a király oda állított az ország élére kormányzóul, azok a férfiak, azok a miniszterek a nemzet választott képviselőinek tartoznak felelősséggel cselekedéseikért, mulasztásukért is. Ezeket a kormányzókat a nemzet választott képviselői nemcsak felelőségre vonhatják, de ha úgy kormányozzák ezt az országot és úgy hajlják végre az ország törvényeit, hogy az a nemzet érdekeinek meg nem felel, a nemzet választott képviselői nemcsak felelőségre vonhatják, hanem megbukthatják elítélhetik sőt meg is büntethetik őket.

Éz a nagy hatalom, a melynek gyakorlására ismét elérkezett az idő. A világnak minden kormánya t. polgártársaim arra igyekszik elsősorban, hogy azt a hatalmat, a melyet magának megszerezett a maga részére megoltalmazza, megvédje. És t. polgártársaim mi ennek a legfőbb eszköze? Az, hogy olyan képviselők kerüljenek be az ország házába, a kik a kormányzat legalázatosabb szolgálói legyenek. Ilyen alázatos szolgálókkal, az ilyen képviselőkkel tudja az a miniszter kivinni, hogy az ő eljárása felett akár mulasztott, akár hibásan cselekedett, szemét hunyjanak és hogy őt felelőségre ne vonják. Az ilyen képviselőkkel érik el a nemzetnek óriási megterhelhetését. (Ugy van, ugy van) de olyan képviselőkkel, a kiknek gerince csontból van és nem kacsukból, a kiknek ereiben őseitől örökölt magyar vér pezseg, az ilyen képviselők t. polgártársaim ellenségei a kormánynak is, az ilyen képviselőt ki akarja rekeszteni a kormány a parlamentből. (Ugy van, ugy van, élénk helyeslés) Tapasztalhaták t. polgártársaim most is, hogy a kormány micsoda eszközökkel, micsoda törvényellenes cselekedetekkel jár el a választásoknál. Tapasztalhaták, hogy meghamisítja a nemzeti közvéleményt ígérgetésekkel, csábításokkal, még az adónak elengedésével is rábírní igyekszik a választópolgárokat, hogy a kormánypárti jelöltre szavazzanak. Mondhatnám forintos értékben adják az ígéreket, de még korona értékben sem váltják be azt sohasem Nos t. polgártársaim ilyen rendszerrel, ilyen választási visszaélésekkel sikerült a magyar kormányoknak azóta amióta ismételt alkotányos életet élünk, a nemzeti közvélemény meghamisításával ily képviselőket nyerni 34 hosszú esztendő óta a meghamisított népképviselői kormányzat, a meghamisított népképviselő, idézte elő az adók irtózatossá megnövekedését, a katonai terheknek, követeléseknek szinte végtelenségét. Az ilyen képviselői rendszer idézi elő azt, hogy ma állami gazdaságnak bármelyik terén, iparnak, kereskedelemnek semmi for-

galma, életereje nincs. A mezőgazdaság pedig a tönk szélére jutott. (Ugy van! Igaz!)

T. polgártársaim! Még csak négy nap választja el Önöket attól az alkalomtól, a mikor oda állanak önök a szavazatszedő küldöttség asztalához és kinyilvánítják azt, hogy ki legyen az a képviselő, a ki az önök képviselőlemben az ország nagy tanácsához termében megjelenik (Eljen Dr. Varga Lajos.) T. polgártársaim! Megmondják önök négy nap múlva, hogy a kormánynak egy alázatos szolgálója lesz-e az önök megbízottja vagy az ellenzék jelöltje, a ki nem rangért, nem magas hivatalért, hanem egyedül a nép érdekében, (Élénk eljenzés) az évezredes Magyarország önállóságáért és függetlenségeért küzd (Élénk eljenzés)

T. polgártársak! Az országos függetlenségi pártnak nagy elvei áthidalhatatlanul választják el azt a pártot más mindenféle országos párttól, de különösen a kormányt támogató ugynevezett szabadelvű párttól. — Éz a függetlenség párt, már elveit, célját, eszméit nevében viseli, célja, eszméje és elve Magyarország függetlensége (Ugy van, ugy van). Magyarország függetlensége azért, mert Magyarország függetlensége az, a melylyel ezt a sanyaru állapotot megszüntetni, ennek az országnak bérczein és halmain virágzó állapotot teremteni tudunk. Debreczen sz. kir. város függetlenségi pártjának intéző bizottsága engem bizott meg azzal (Hosszan tartó lelkes eljenzés) hogy a III. választói kerületben vegyem a függetlenségi lobogót kezembe (eljenzés).

En ezt az érdemem felett levő megtiszteltetést parancsszóval vettem és gyenge erőmhöz képest felemeltem azt a dicsőséges lobogót és uraim a mint önök jól tudják, már egy esztendőben be is vittem, amely e hónap 2-ikán zajlott le és ezzel elérjük azt a fényes eredményt, a mit még elleneink is fényesnek neveznek és ez t. polgártársaim nem az én érdemem, hanem az önöké, az önök tántoríthatatlan elhűségéé és rendíthetetlen hazafiságáé. (Eljen dr. Varga Lajos.) Ennekem csak annyi szerepem volt ebben a választási küzdelemben, hogy ezt a lobogót az elvek tisztaságában és dicsőségében megőrizzem, (Lelkes eljenzés) hogy ahoz semmi földi érdeknek, szennynek, paktálásnak, semmiféle hitvány érdekei hozzá ne fűződjenek, hogy még akkor is, ha buki, tisztán, szűzies ártatlanságban és dicsőségében helyezhessük el a nagy jövő, a szebb jövő számára! (Élénk eljenzés.) Ennek a zászlónak — Magyarország függetlenségének diadalra jutásától várom én, bizonyára várják önök is mindannyian és várja Magyarország függetlenségi pártja és várják nagyon sokan. Kiknek a hatalom parancs szava lakatott tett ajakára, de akik e lakat daczára is e bilincsekben szabadulni óhajtanak — Magyarország felvirágzását.

T. P. 1867. esztendő óta lefolyt 34 esztendőnek története bizonyosága annak, hogy a 67-es bölcsek által megalkotott közös ügyes alkotmány hasznára, javára vált-e a nemzetnek, vagy sem. 34 esztendő története csatlóhatatlan tanúsága a közös-ügyes alkotmány előnye és hátrányainak. És kérdezzék meg önök t. P. magukat, mondjanak ebben a kérdésben önök maguknak tárgyilagossá ítéletet s bizonyos vagyok az ítéletben, mert az nem lehet más, mint csak le-sújtó és rosszaló.

T. P. Az a kis kéktáblájú füzet, melynek neve adókönyvecske, s mely az önök kezében van, letagadhatatlan bizonyosága a nemzet irtózatossá, az összerogyásig való megterhelésének. Ha önök visszafelé forgatnak ebben a kis kék könyvben, azt találják, hogy az összeg visszafelé mindig keve-

sebb, ha előre fordítanak: hogy az összeg mindig nagyobbodik. Ezt a 67-es alkotmány hozta magával. De nem hozta magával ott, hogy nemzet erkölceiben, becsületében gyarapodott volna, hogy a külföld részéről nagyobb méltánylásban részesült volna.

E miatt ezt a 67-es alkotmányt minden intézményével eltörölni kell. Egyik intézménye a hadsereg, másik a külképviselet. — Hol van a mi erőnknek, a mi hatalmunknak a külfölddel szemben való kifejezője, hol van a mi büszkeségünk, a mi nemzeti nagyságunk és dicsőségünk látható jele: a nemzeti hadsereg? Felelet nincs sehol! Ez a közös hadsereg, melyet véreinkből alkotnak, melyet véres verejtékkel kizadott millióinkon tartunk fenn, nem védenoze, hanem sértegetője, ellensége a magyarnak, a nemzeti eszme, érület, öntudat, ha ugyan ily fogalmakról beszélni lehet: ebben e közös hadseregben teljesen hiányzik, de ott van helyette a mi évszázados ellenségünk: az egységes Ausztriának elve, mely ő, rombol, gyilkol és megsemmisít mindent, a mi magyar.

Önálló nemzeti hadsereget, magyar vezényszóra, magyar érülettel követelék a nemzet számára.

De csak kárhózatot hozott a 67-es közös alkotmány másik intézménye, a közös külképviseletet is reánk. Nem is szólok arról a gyámoltalanságról, hogy ez az intézmény 34 esztendő alatt nem volt képes Magyarországot a külfölddel elismertetni, hanem csak azt a soha el nem muló pazaszt ismételem, hogy ez a külképviselet az által, hogy a a külfölddel megkötött kereskedelmi szerződéseknél mindig csak Ausztria és sohasem Magyarország érdekeit tartotta szem előtt. Magyarországot közgazdaságilag a tönk szélére juttatni segített. Már a 67-es közös-ügyes alkotmány bölcsei csalódtak a másik szerződőfél őszinteségében, becsületes számdékaiban, és ennek a csalódásnak keserű levét mi isszuk.

Követelem a közös külképviselet eltörlésére a minden izében magyar, és csakis a magyar érdekeket hiven viselő, önálló-nemzeti külképviseletet.

De az politikai "függetlenség" kivásának egy igen nagy akadálya a hogy közgazdaságilag sem vagyunk függetlenek. Ausztriával egy közös vámterületet képezünk, melynek A. látja csak igen nagy előnyt, mi pedig irtózatossá hátrányait.

A, i. arának a legjobb mert itt iparosainkkal versenyezve, azokat leerve, még legszelejtesebb árit is eladhatja, de viszont mezőgazdasági terményeinknek ő az egyetlen vevője, mert hiszen a külföldi kereskedelmi szerződéseink úgy vannak megkötve, hogy egyáltalán semmit, vagy csak nagyon keveset vihetünk ki s egy terményeink jeleségét megveszi — versenytárs nélkül A. — ez ára mint akarja, — s mi neki eladni kénytelenek vagyunk, ha csak saját zsirunkban megfujadni nem akarunk!

A közös vámterület egyik legfőbb akadálya a mi politikai önállóságunknak s közgazdasági függetlenségünknek. De megváltoznak a viszonyok, ha megvalósíthatjuk az önálló vámterület eszméjét, ha felállítjuk az ország határszélén a vámsorompókat és nem eresztjük be az osztrák ringy-rongyot. Ezzel egy óriási lépéssel közeledünk a politikai függetlenséghez. (Élénk eljenzés) — Mert az önálló vámterület nyomában az ipar hallatlanul felvirágzik, s a mezőgazdaságnak rendkívüli fellendülése fog bekövetkezni. És ezen gazdasági arának fellendülését minden pártban követni fogja a közvetítés eszközeinek a kereskedelemnek felvirágzása. Minden ponton szinte elképzelhetetlen haladás és jólét fog mutatkozni. Közgazdaságilag és politikailag ezek a sarkalatos elvei a függetlenségi or-

szágos pártunknak. Ezeket az elveket én a magamévé teszem, ezeket kiszem és vallom. Ezeknek a megvalósítása leszen a köteles ségem! (Hosszantartó lelkes éljenzés.)

De melyen t. polgártársaim, engedjék meg nekem azt, hogy kijelentést tegyek egy fontos, de amennyire fontos, éppolyan kényes dologban, de megteszem a kijelentésemet azzal az igaz érzélemmel, és őszinteséggel, amely fellépésemet, beszédemet, eljárásomat mindenütt jellemzi, hogy kinyilvánítsam, minő véleményemmel viseltetem egy politikai pártnak magatartásáról, céljáról. (Halljuk! Halljuk!)

Melyen t. polgártársak! A 90 es évek elején indult meg az egyházpolitikai mozgalmak legelső hulláma. Alig hogy a legelső hullám felverődött, a magyar politikusok észrevették, hogy hiszen nemcsak közgazdasági, hanem politikailag vagyunk függő viszonyban és összeköttetésben Ausztriával, de imé még a vallási kérdésekben, még erkölcsi és lelkiismereti kérdésekben is ránk nehezedik Ausztria egész súlyával! (Halljuk! Ugy van!)

A 90 es évek elején derült ki, hogy miért nem voltunk képesek az egyházpolitikai reformokat előbb megvalósítani; azért, mert tiltotta, ellenezte Ausztria annak megvalósítását. Az az Ausztria, amely nekünk még lelkiéletünket is üldözi, pusztítja, azaz Ausztria emelte fel tiltakozó szavát és ez az Ausztria szötte eselszövéseit ellenünk. (Ugy van!) De, tisztelt polg. társak, végre a magyar szellem, a magyar szabadelvűség még is diadalt ült, a midőn ezeket az egyházpolitikai reformokat törvénybe iktattuk. És alighogy diadalt ült, rögtön előállott Ausztria és megmutatta azt, hogy a sötétben ólálkodók munkája megfogja hozni a maga káros következményeit. Szerte szét hintette a felekezeti gyűlölség magvait. (Ugy van! Igaz!)

Tisztelt Polgártársaim! Jegyezzék meg jól maguknak, hogy Ausztria volt az, amely ezt a neppártot, e gyehennára való karhozatot ide hozta! (Ugy van! Ugy van! Igaz! Lelkes éljenzés.) Ausztria volt az amely lelkiismereti kérdésekben felül kerekedett és amint látta, hogy Magyarország sorsa jobbra fordul, nehogy ez megtörténhessek, ismét elhintette a felekezeti viszály, gyűlölség magvait, csak azért, hogy azt a zavaros állapotot, a melyet mindig fentartott a maga javára, most se engedje megszűnni. (Ugy van! Éljen dr. Varga Lajos!)

És láthatták önök ennek a karhozatos pártnak a működését a választások alkalmával, amelyek alig két hete zajlottak le. Mindenütt, ahol ez a karhozattal járó párt megjelent, ott volt a legnagyobb a hullám vérese a pártoskodásoknak és sok helyen magyar vér festett pirosra az utca porát! Ez ismét nem más, mint Ausztria gyalázatos működésének eredménye. (Ugy van!)

Engesztelhetetlen harcot hirdetek, melyen t. polgártársak, Ausztria ellen! Megalkotni kívánom az engesztelhetetlenek pártját! Kívánom az engesztelhetetlen harcot folytatni mindaddig, míg csak törvényadta erőnkkel és eszközeinkkel ennek az Ausztrianak, ennek a karhozatos szellemnek utolsó öröklőjét is le nem döfjük! (Lelkes éljenzés.) A szabadelvű egyh. politikai törvényeket minden erőnkkel megvédeni kell, mert ezek a törvények az Ausztriától való elszakadásnak legelső mozzanatai, legelső vívmányai a magyar szabadelvűségnek.

Tisztelt Polgártársaim! Hogy az ország belső dolgait illetőleg és belkormányzati kérdésekben milyen az állásfoglalásom, azt szept. 22-iki programbeszédemben bőven kifejtettem. Engedjék meg, hogy a legfontosabbakra terjeszkedjem csak ezuttal ki, és néhány rövid szóval önök előtt kifejtsem álláspontomat. (Halljuk!)

1848-ban a rendi alkotmány helyébe a törvényhozásnál a nép képviselői hozatott be, mely a születésénél, állásánál fogva kiváltságos rendeket megfosztotta attól a jogtól, hogy kizárólag ők részesüljenek a törvényhozás nagy munkájában. Bevitte a törvényhozás termébe az egész nemzetet. A milyen nagy eredményei lettek ezeknek a nagy törvényhozó alkotásoknak, éppoly nagy eredményei fognak lenni a függetlenségi-párt azon elve megvalósításának, a mely a választói jog kiterjesztését követeli. (Élénk éljenzés. Tetszés.)

Milliók azok, melyen t. polgártársak, kik az állammal szemben kötelezettségi viszonyban vannak, a kik az államnak adófizető polgárai, vagyha nem is fizetnek adót, de katonai szolgálatait által az államnak szolgálnak, véradót fizetnek, de mennyire nagy azoknak a száma, kik ily súlyos terhe viselnek és az állam részéről semmi jogban nem részesülnek. A választói jog kiterjesztését kívánom mindazokra, kik az államnak, az országnak terheit viselik s akár adófizetés által, akár katonaszkadás által ebben részt vesznek. (Lelkes éljenzés.) Mert elvem az, hogy a ki köteleseket teljesít, jogai is legyenek annak. (Ugy van! Ugy van!)

De t. polgártársak jól jegyezzék meg, én ezt a jogot bizonyos tekintetben kívánom, kizárólag magy. nemzeti szempontból, mert megkövetelem, hogy a ki ennek az országnak a dolgoiba, ügyeibe, intézményeibe szavazatával befolyt kíván, az bírja legalább is írásban és olvasásban ennek a magyar nemzetnek nyelvet. Tehát azokra terjesztessék ki ez az általános választói jog, a kik a magyar nyelvet írásban és olvasásban bírják. (Helyesles.)

Követelem t. polgártársak a szavazásoknál a titkos eljárás behozatalát. Követelem azért, hogy senki lelkiismeretes meggyőződésének és véleményének szabad nyilvánításáért ne vonathassék felelősségre. Ne mondhasa az a legszeszgyár igazgatója nincs munka, mert a függetlenségi jelöltre szavazott a munkás. És hogy ne mondhasa a Barány esapszék koresmárosának, „kifele a koresmakól, mert kend a függetlenségi jelöltre szavazott. (Tetszés és lelkes éljenzés.)

Pedig t. polgártársak az állam ilyen eljárása mellett, a mely az erkölcsi alapot megmetyeljezi, hirdeti a szabad, tiszta választást, hirdeti azt, hogy nem szabad befolyást gyakorolni a választó polgárokra és úgy amit az egyik kezével tesz, azt a másik kezével lerontja. A legnagyobb álszentkedés, a legszemtorgatóbb jenenitizmus ez az eljárás, a mely a mi becsületes őseinktől öröklött hagyott erkölseinket megmetyeljezi.

Rendkívül nagy súlylyal nehezedik a polgárságra ez az adózási rendszer. Ez az adózási rendszer, a melyről azt mondják, hogy az egyenlő teherviselés elvén alapszik.

De ez nem igaz, mert a mai adózási rendszer az egyenlő teherviselés elvének ki forgatása és meghazudtolása. Az egyenlő teherviselés elvének megvalósulása akkor történhetik meg, ha mindenki abban az arányban járul az állam terveihez s viseli azokat a milyen arányban az állam védelmét igénybe veszi. Én ezt fogom követelni politikai működésomban. (Éljenzés.)

De követelni fogom számos és számtalan igaztalan és különösen a legszegényebb néposztályra nehezető fogyasztási adóknak megszüntetését vagy nagymértékben való csökkentését. A legigazságtalanabb dolog az, hogy kétszer-háromszor megadóztatják ugyanazt az adótárgyat földadóval, személyeskereseti adóval, italadóval és még fogyasztási adóval ismét.

T. polgártársaim! azokon a rettenetes

állami terheken kívül, melyek valamennyiünk-re, szinte elviselhetetlenül nehezedenek, a város közterhei is járulnak. Csak most néhány napja, hogy Debreczen város költségvetését tárgyalattott. Legelzomorítóbb ebben az, hogy csakis adóvégrehajtók fizetésének emelésére és állásuknak betöltésére talán 10—12 ezer korona van feltéve. (Közbe szólás: „jaj nekünk”) Nos t. polgártársaim, arra kell talán az a 54, vagy hány % pótdadó. Csak az ellenzéknek a minden hűnök ostorozójának, a városi ellenzék törhetetlen munkásságának sikerült az, hogy a pótdadót 54%-ról leszállítják. (Közbekiáltás: „37%-ra“)

T. polgártársaim! vegyék önök a szivükre, mégis de első sorban városunknak érdekét, mely legközelebb áll hozzánk. Vessék latba ezt az érdeket, akkor, a mikor önök országgyűlési képviselőt választanak, gondolják meg, hogy azon általam is tisztelt személy, az én kormánypartit ellenjelöltem, vajon mennyire fogja kötelességének tartani, hogy ennek a városnak irtózatos terhéhez hozzájáruljon, vagy azt csökkentse ugyanakkor, amikor mandátumát átfogja venni és városunkból eltávozik. (De nem veszi ám át!)

De t. polgártársaim! a személyeskedés terére ne vigyük át a harcot. Maradjunk meg tisztán az elvek tere. (Lelkes éljenzés.) Különösen a függetlenségi párt az, a mely dicső küzdelmében mindig az elvek mellett maradt és az elvek harczában szolgált, ne keressük a személyeskedést, de keressük azokat a módozatokat, a melyek összehozzák és erősítenek bennünket.

T. polgártársak! Négy nap mulva ismét kifejezést adhatnak önök politikai meggyőződésüknek, de mi előtt azt tennék, hordozzák meg tekintetüket. Hajduvármegyének területén, azokon a vidékeken, ahol csak hajdu sziv dobog a Tiszától kezdve Nagyszalontáig: vessenek egy tekintetet Magyarország legnagyobb, legműveltebb, leggazdagabb városára. Nezzék Miskolcot, Kassát, Nyiregyházát, Debreczen első második kerületét, Nagyváradot, tekintsenek Szegedre, Szabadkára, Hódmezővásárhelyre, Belényesre és Marosvásárhelyre itt mindenütt a függetlenség győzött. Lelkesítse önöket a függetlenség diadalának felemelő tudata. Vessék önök figyelmükbe és szivükbe, hogy megmozdult a föld a pártok és a magyarság lába alatt. Istennek keze működik a dolgokban és a magyarok Istenének ezen új mutatása a magyar szabadság és függetlenségnek első hajdalhasadása.

Melyen t. polgártársak! önök nem hordozhatják tovább tekintetüket ezen roppant nagy területen anélkül, hogy szemükbe ne tűnne egy fekete pont, egy sötét pont, a melyet Debreczen városának III. kerülete képez, hogy ha ez a kerület nem függetlenségi képviselőt küld fel. Összetartás, elvhűség kitartás és ellenálhatatlan hazafiság segítsék Önöket diadalra! (Éljenzés.) Elvhűséggel, kitartással eszközöljék ki azt, hogy ezen az óriás nagyterületen ne legyen szépség hiába, mert nagy szépség hiba lenne az, ha ezen egyetlenegy kerületben nem lennének képesek a kormánypartit szellemet kíverni.

Melyen t. polgártársak! Az elv tisztaságát őrizzük meg mindnyájan. Ideig, örág győzedelmeskedhetik a rossz, győzedelmeskedhetik hatalmi parancs szó, csabítás, ígéret, fenyegetés. De az elveken nem győzedelmeskedhetik soha semmisen, az elv tisztasága és ereje ellen áll az idők végtelenségének.

Ezzel az elvhűséggel és kitartással hívom fel önöket viszontlátásra a szavazásnál. (Lelkes éljenzés.)

Isten tartsa meg Önöket!

Vezérelje egy eszme, egy elv, Magyarország szabadságának, függetlenségének, jólétének, művelődésének gondolatai, elvei.
Isten tartsa meg önöket!

(Hosszasan tartó viharás éljenzés. Taps. Eljén dr. Varga La. os!)

Gyakori lelkes éljenzések szakították meg a beszédet, mely lelkesülten tört ki s perczeig tartott, mikor azt Varga befejezte

Kertész János pártunk alelnöke s B. Nagy János a függetlenségi kör elnöke tartották még lelkesítő beszédet a választókhoz, mire Kocsár Gábor elnök a gyűlést bezárta.

A gyűlés berekesztése után az egybegyűlt választók a legpéldásabb rendben a Kossuth nótát s a Szózatot énekelve s Varga Lajost éltetve a főtéren keresztül vonultak az Angol királynő szállodához honnan azután a legnagyobb rendben szétoszlottak.

Szédelgés a vörös tollakkal.

(Viszonzás.)

A III. kerületbeli függetlenségi párt, a dr. Varga Lajos pártjának végrehajtó bizottsága részéről vettük az alábbi

Viszonzás a Debreczeni Friss Újság „Szédelgés a vörös tollakkal” cz. cikkére.

Nem szeretünk a Debreczeni Friss Újsággal polemizálni, mert hiszen ennél kellemesebb foglalkozást is találunk, hanem akkor a mikor a bekövetkező választások alkalmából ügyetlen kortesfogásul oly hazug mesét reprodukált azokról a bizonyos vörös tollakról, ezt, a választó közönség felrevezetésére kifundált dolgot szó nélkül nem hagyhatjuk. Az alább közölt két nyilatkozat elegendő czáfolatot nyújt ugyan az alaptalan ráfogás megdöntésére, de kénytelenek vagyunk azokat a mi részünkről is némileg kommentálni. Hogy Vértessy András polgártárunk esete meg nem történt, mert meg nem törénthetett s mert szükség sem volt arra, hogy megtörténjen, arról bizonyítást tesznek az alantirt nyilatkozatok. Am arról, hogy kik használják föl kortes czélokra és pedig nem a legüsztebb kortesczélokra a Szabó Kálmán ur mindnyájunk által tisztelt nevét, azt épen a Debreczeni Friss Újság cikkei illusztrálják a legjobban.

Szalontai József polgártársunk nyilatkozata szerint a Friss Újságban közölt eset „egyszerűen nem igaz” Dr. Révi Nándor nyilatkozata pedig arról tesz tanúságot, hogy a Szabó Kálmán ur nevével való korteskedésre Szalontai Józsefnek annál is kevésbé lehetett és volt szüksége, mert Vértessy András ur már az előző nap kijelentette, hogy ő a Varga Lajos hive s reá szavaz.

Nos hát: Bekéssy András ur vagy halucinált, vagy tévedett, vagy nem is mondott senkinek olyat arról a költött esetről, a mely minthogy költött, tehát nem is lehet igaz. Ha tehát nem igaz, kérdjük: kik használták és használják fel a Szabó Kálmán ur nevét kortesczélokra? Nem-e maguk a Dobjeczky-párt kortesei és a „Debreczeni Friss Újság”? Hát illő dolog ez? Nem volt elég, hogy a vasutas urak Szabó Kálmánt, a debreczeni polgárt, aki épen magának a polgárságnak jelöltje volt, elbuktatták, most az ő nevé kell azoknak az uraknak ahoz, hogy győzzenek? Meg az ő szavazói? Szép, nagyon szép, de a kortes urak nem fognak célt érni, mert Debreczen város polgárságát nem lehet orruknál fogva vezetni. És hitünket tesszük reá hogy Szabó Kálmán ur is megfogja eléggé azt, hogy nevével napról napra visszaéljenek s oda fogja dö-

rögni azoknak a bizonyos uraknak, a kik nem állják személyét is ily czégeres kortes üzemekbe sodorni, hogy eddig és ne tovább!

Ezekben voltunk bátrak a „Debreczeni Friss Újság” által reprodukált kortes hazugságra megfelelni s azt kellő értékére leszállítai. A többit elmondják az itt következő nyilatkozatok.

Alulírott nyilatkozatom, hogy az U. D. F. U. az a hire, hogy én Vértessy Andrásnak azzal a kijelentéssel jadtam volna át a függetlenségi vörös tollat, hogy „Szabó Kálmán ur azt üzeni, hogy ezt a tollat tüze fel és szavazzon a függetlenségi jelöltre” egyszerűen nem igaz, amit különben Vértessy ur is bizonyíthat.

Szalontai József.

Elöttünk:

Bihari József
Kerekgyártó József.

A fenti nyilatkozat támogatására alulírott még a következőket vagyok bátor hozza fűzni; Én e megelőző napon, hogy Szalontai József ácsmeister polgártársam Vértessy András urnak a kérdéses piros tollat kivitte, kint jártam a Homokkertben, s fölkerem Vértessy András urat, hogy az ujonnan épülő háza előtti téren helyet adjon Dr. Varga képviselőjelöltünknek programbeszédé megtartására. Erre Vértessy ur kijelentette, hogy kérésünket szíves készséggel teljesíti, mert ő már ugyanis elvtársunk, és Dr. Vargára szavaz. Majd vendégszerető házához vezetett bennünket, s ott ígéretét ismételve, még rá is köszöntött a függetlenségre. — Tehát a vörös tollal senki sem szédelgett, mert erre szükség nem volt.

Es így Vértessy András ur is teljesen tiszta attól az alaptalan ráfogástól, melyet a Dobjeczky-párt kortesei tiszteletre méltó személyével összefüggésbe hoztak s melynek, mint alattomos kortesfogásnak publikálására a helyi két filléres napisajtóban alkalmas teret találtak. De el cledik a vasutas urak, hogy Vértessy András ur debreczeni polgár, a kinek nevével ily könnyelműen visszaélni nem lehet, s akire oly esztelenséget ráfogni, miszerint a Szabó Kálmán pusztá üzenetére szavazna ide vagy oda, már maga is esztelenség. Azok a vasutas urak, a kik főnöküket ime képviselőnek akarják feltolni, nem látják be, hogy egy debreczeni polgárnak egy kissé több értéke van, mintsem ők gondolják, s hogy a debreczeni polgárt, ki elvből és meggyőződésből szokott szavazni, sem szóbeli, sem írott hazugságokkal kapacitálni nem lehet. Jó lesz tehát, ha épen képviselőjelöltjük, a ki főnökök is egyuttal, figyelemzeti korteseit a saját jól felfogott érdekében, hogy ilyen bakokot ne lőjjenek.

Debreczen, 1901. évi október 14-én.

Dr. Révi Nándor.

NAPI HIREK.

Kossuth Ferencz és Barabás Béla Debreczenben.

Holnap érdemes nagynevű vendégeket lát városunk falai között Kossuth Ferencz pártunk fáradhatlan vezére és Barabás Béla dr. Magyarország megrontójának, Tisza Kálmánnak megbuktatója, Nagyvárad képvise-

lője Debreczenbe érkeznek, Erkölcsei támogatásban részesítik pártunk III. kerületbeli jelöltjét dr. Varga Lajost, hogy előmozdítsák a függetlenségi zászló diadalra jutását e kerületben. Barabás Béla ma este a gyorsvonattal érkezik városunkba. A vasutnál pártunk elnöksége fogadja Barabás Bélát.

Kossuth Ferencz holnap kedden reggel 8 órakor Szathmár felől érkezik Debreczenbe. A vasutnál pártunk elnöksége s intézőbizottsága várja Kossuth Ferenczet s a párt nevében Kovács József ügyvéd pártelnök fogadja és üdvözli. Kossuth ezután az „Angol Királynő”-höz lakására megy.

Délben ap „Angol Királynő” kis éttermében szükkörű ebéd lesz.

Délután 3 órakor nagygyűlés lesz a városháza udvarán, (kedvezőtlen idő esetén a nagytanácsteremben.) hol Kossuth is, Barabás is beszélni fognak. Este az „Angol királynő” éttermében társas vacsora lesz.

Debreczen közönségét és pártunk tagjait ezutou felhívjuk, minél számosabban jelenjenek meg ugya nagygyűlésen, mint a társas vacsorán.

Eljegyzés.

Bechert Manó helybeli termény nagykereskedő, Debreczen város törvényhatósági bizottsági tag kedves és nagyműveltségű leányát Ilonkát e hó 12-én eljegyezte Kaufman Izidor nagykarolyi földbirtokos és malomtulajdonos.

A h.-bőszörményi mandátum.

A tegnapi fővárosi lapokat bejárta a hír, hogy dr. Benedek Jánosnak, lapunk főszerkesztőjének, H.-Bőszörmény képviselőjének mandátumát megtámadták s petícionálták a kuriánál. Mint lapunkat budapesti tudósítónk értesíti, ez a hír nem felel meg a való s á g n a k, alaptalan híresztelés.

Különbben ez ügyre vonatkozólag Benedek Jánostól, ki jelenleg Budapeston van, délelőtt 12 órakor a következő táviratot vettük:

Debreczen szerkesztősége

Debreczen.

A bőszörményi mandátum megtámadására vonatkozó hír teljesen valótlan. Semmiféle panasz vagy kérvény ellenem kuriához nem érkezett.

Benedek.

26 krajczár 1 liter ujkerti bor.

A Markus Jenő „Dreher-féle” sör és bor csarnokában igen olcsó választékos étlap az utcai helyiségben, vasárnap este katonazene. Szabad bemenet.

Gyógyszerész képviselőjelöltek.

A „Gyógyszerész” szaklap legutóbbi száma névsorát hozza azoknak a gyógyszerészeknek, akik az idén felléptek az országban s akik közül csak ketten jutottak mandátumhoz. Felléptek: Barakovich L. (Ó-Becse), Bárdossy Imre (Ening), Bathory István (Nagy-Károly), Brettner Ernő (Tata), Burg Dénes (Tápé), Buzáth Ferencz (Rum), Kudar Lajos (Vinga), Lóránt Dezső (Ugra), Muzsa Gyula (Szent Ene); Orbán János (Gyergyó-Szent-Miklós, Rakos Lajos (Alsó-Dabas), Schneider József (Nagy-Zórlenc), Simon Aurél (Misztófalú), Steiner Eerenez (Kis Beeskerek), dr. Varságh Zoltán (Késmárk), kik közül csak Buzáth Ferencz és Steiner Ferencz jutottak mandátumhoz.

SZINHÁZ.**A hét műsora.**

Hétfőn, okt. 14-én: A király mulat. Regényes színmű 5 felv. Írta Hugo Viktor, fordította ifj. Szász Károly.

Kedden, okt. 15-én: Napfogyatkozás. Operette 3 felv. írta és zenéjét szerzette ifj. Bokor József.

Szerdán, okt. 16-án: New-York szépe. Amerikai operett 6 képen. Zenéjét szerzette Erkel Ferencz.

Csütörtökön, okt. 17-én: Jóbarátok. Vigjáték 4 felv., írta Sardou V.

Pénteken, okt. 18-án új betanulással: A Danisellek Színmű 4 felv. írta Pierre Neszki után ifj. Dumas Sándor, fordította Visi Imre.

Szombaton, okt. 19-én: A bor. Falusi történet 3 felv. írta Gardonyi Géza.

Vasárnap, okt. 20-án két előadás délután 3 órákor félhelyárakkal: A dolovai nábob leánya. Színmű 5 felv., írta Herzeg Ferencz.

Este 7 és fél órákor hérlétszünetben, újdonságul először: A modell. Operette 3 felv., írták Leon Viktor és Held Lajos, zenéjét szerzette Souppé Ferencz.

A „Tarka színpad.”

(Budapesti levél)

Sok az eszkinő, kevés a foka, több a színész, mint a színpad. Kétszer annyi a színész, mint tíz évvel ezelőtt volt; nyolczkilencszáznál ezernél többre szaporodott, ez pedig statisztikai bizonyosság. Nem panaszképpen mondjuk, mert az ujak sorából kiváló tehetségek kerültek ki, hanem a tényt konstatálnunk kell. A direktorok folyton szedik föl a gyakorlatra jelentkezőket, a budapesti színészközlök ellenőrzés nélkül ontják azokat is, kik a színészpályát könnyű megélhetésnek, vagy különféle — itt még sem nevezhető — mellékjövedelmek alkalmának tekintik. Ebből következik, hogy az olesó és selejtes elem kiszorítja a hivatalos színészeket, mert a direktorok lelkiismeretlenebb részének így kellemesebb. Hiszen ugra bugráláshoz, bohóczkodáshoz — ilyen lévén ma a színpadi mesterség — éppen ez az újszerű nepecske szükséges.

A baj megvan, a neofiták növekvő mérvben szorítják kifelé a jubilánsokat; ezért marad évenként 2—300 ember szerződés nélkül. Ezen most már segíteni kell, még

pedig nem úgy, hogy fején találják a szöveget és egy hatalmas színészeti razzia útján elvennék a direktoroknak ezt a jogát, hogy „gyakorlatra bocsátás” ürve alatt bolondíthassanak el szerencsétlen gyerkőcöket és süldölányokat, vagy hogy (az Országos Színakadémia kivételével) mind beszüntetnék a színészeti-semete iskolákat, valamint a direktoroktól is nagyobb szellemi, erkölcsi és anyagi garanciákat követelnének. A sok rossz színészt és színésznőt pedig visszaadnák a borbély- és szabóműhelyek, vagy a varrodák közhasznú világának. Nem úgy segítenek a bajon, ahogy a közérdek kívánná, hanem úgy, hogy abból egy-egy orfeum tulajdonosának jusson ki a haszonból, a reklámból.

Nem a magyar színészetet lendítenék föl, hanem az Orfeumot látnák el szerződés-telen színészekkel, tehát inségében az utolsó fűszalon is kapó, olesó anyaggal. Mert ugyan mit érne az, ha a kiválasztott egyetlen „Orfeum” legjobb esetben elszerződött 5—6 magánszereplőt, 20—24 kóristát, a többi sok száz pedig ott marad, a hol a mádi zsidó? Nem a magyar színészeket segítenek, ha megengedik a színészeknek, hogy egy-egy Orfeum, vagy dallarsulat tagjai maradhassanak, hanem inkább az Orfeum nyer olesó-szerrel bazafias takarót, szerzi a magyar színészet megmentésének nimbuszát, hogy annál szabadabban üzhesse a német gajdoslast és folytathassa a léhaságok kultuszát. Az „Otthon” és Waldmann Imre által egyetértőleg proponált „Tarka színpad” tervében magában ott van, ami azt velünk eleve meggyűlölteti.

Helyeseljük az Orsz. Színész-Egyesület választmányának tartózkodó magatartását és hasonlólt ajánlunk a közgyűlésnek is, mert ahogy ezt a dolgot tervezik, az óriási abszurdum. Este 10 óra utánig tartanak hát az artista produkeziók, a pikantériák, a kuplék; ezalatt esőrognak a tányérok, villák, kések és kanalak, hordják a sört és Engel-bort, mert azután esitt! Következik a színészegyesület tagjaival az Überbretli: a szabad darab, az egyfelvonásos apróság, az extrakuplé. Mert a magyar színészet méltósága nem kíván mezegetni, mint azt, hogy az emberek étlen-szomjan hallgassák! Milyen kitérő a nagyképszerűség szemének! Eddig úgy volt, hogy tíz óráig a program unalmasabb részt dáralták le, tíz óra után következtek az atrakeziók. Vagy az Orfeumban vagy másutt, de a publikum már megszerzte a „tampusz”-t, a kellő orfeumi hangulatot. Annak most már „sampusz” és kurtaszoknya kell, emelfogva vagy visszautasítva a méltóságos magyar színészet szereplését, követelve, de meg is kapva a régi tarka-barakásgokat a maga brettijétől, vagy pedig ott hagyja az egészet a faképnél és megy a többé-kevésbé méltóságteljes Orfeumba és a zengerájokkal ellátott lebujojka! Van annyi esze az Orfeum igazgatóinak magától is, hogy nem lépteti fel 10 óra előtt a drágább artistákat, de azok nem is lépnek fel a kedvükért máskor, a saját reputációjuk kárára, mint a hogy a hatás legalkalmasabb óráit világszerte kitapasztalták. A direktor sem fog konyhájának és pincéjének kárára órákon kosarat rakni a vendégei szájára, mert hiszen ez inkompatibilis lenne az ő vendéglősei érdekeivel. Az egész „Tarka Színpad” tehát nem egyéb, mint reklámja egy vagy több Orfeumnak, jól nem lakató családok az inséges magyar színészetnek. Judic asszony énekel sör mellett is, az „Überbretli” nemkülönben, így tehát Carola k. a. so legyen büszkébb, ha bár a m. kir. vallás- és közoktatási miniszter hivatalos autogrammjával dicsőíthetik. A magyar színészet ágyú-tölteléké v. ndoroljon át oda, ahol pezsgő-dugók sorlóvegével fogadják, de akkor is ne csupán egy Orfeum-

ban működjenek, de mindegyikben, amelynek tisztességéről az Országos Szín-Egyesület előleges garanciákat szerez. Azért nem lesz az Orfeum az a hely, „ahol unatkoznak”, ha pedig tisztesség és unalom egy anyaméh-ből születtek, akkor az Orfeum ugys megköszöni a szövetséget és halad tovább a maga útján, de legalább őszinte lesz és nem visel nemzeti színű trókot. Ugyis vannak már színházaink Budapesten és ezek révén a vidéken, amelyekben a „Tarka színpadnak” szánt könyű genre annyira dominál, hogy az ember szinte osztrigát és pezsgőt követel a zartszéknyitogatóktól! (—)

CSARNOK.**Nagy Napoleon császár katonája.**

(Ereckmann-Chatriantól.)

Fordította: Ifjabb Mórincz Pál. 55.

Másnap reggel elindultunk a Souham divizio-felé. Öten voltunk. Ugy mint Poitevin, én és meg három más katona. Elsőbet is azt az országotat keresük ki, amely az Elba partján halad. Az idő beborult. A szélvész az egész utra felesapkodta a folyó tajtékos habjait. Már jó óra hosszat gyalogoltunk, mikor az öreg Poitevin reánk szólt:

— Vigyázz!

Míntha leezővekeltek volna, úgy megállott az öreg. Az orrát felbökta a levegőbe. A vadászkuja szokott így szimatolni. Hallgatództunk mi is. De a hullámvéréstől, a szélről rázott lombzúgástól nem hallottunk semmit. Poitevin gyakorlattabb, finomabb hallású volt mindnyájunknál.

— Ott lent lövöldöznek és a jobbra eső cserjés felé mutatott, ugy lehet az ellenség a mi oldalunk felől esik. Azért jó lesz, ha ügyelünk, nehogy közéjük tévelyedjünk. A legokosabb az, ha az erdőben keresünk fedezéket. Most már óvatossá haladjunk előre. A tulsó végen majd meglátjuk, mi történik ott... Ha a porosok va y ha a muszkaak patalléroznak ott, akkor visszahúzódunk, még mielőtt meglátnának. Ha francziák, akkor hozzájuk esatlakozunk.

Mindnyájan helyeseltük az öreg Poitevin okoskodását. Sőt én magamban csodáltem is, hogy mily elmés, fortélyos ez a vén pálinkás emker. Így tehát az országutrol letértünk az erdőségbe. Poitevin nyomult legelől, mi a puskasarkányt felhuzván, mindenre készen követtük. Halkan lépkedtünk. Minden száz lépésnél megállottunk és úgy füleltük a zajt. A puskalövések ismét közelebből hallatszottak. Egyik lövés a másik után ropogott. Az öreg Poitevin így magyarázta nekünk:

— Ez esatártüzelés. A csatárok valami lovas csapatot riasztanak tüzeléssel, mert mivelhogy csak egyik oldalról hallatszik a tüzelés.

Ugy is volt. Tíz minutával később a fák közül már láttuk az összeütőközést. A hangában egy zászlóalj franczia galoges táborozott. Epen főztek. Amarra messzebb, a szürke pusztaságon kozákesapat vonult egyik falutól a másik falu felé, az erdő aljából ezekre lövöldözött néhány csatár, bárha a kozákok alighanem lőtávolságon kívül estek.

— Nosza fiu, maga már itthon van Poitevin mosolyogva mondta ezt nekem. Kitűnő szeme lehetett az öregnek, hogy ily távolságról is megfigyelte a numerust. Én is meresztgettem a szememet. Hanem én

rongyos, nyomorult alakoknál más egyebet nem láttam. Csupa olyan beesett arcu, hegyes orru, világos szemű, szétálló fülü legény volt mind. A ruha csakugy lötyögött rajtuk, ami pedig a piszkot illeti, arról jobb is nem beszélni. Iszonyuan piszkosak voltak.

E nap azt is megtudtam, hogy a németiség miért volt oly vidám ami drezdai győzelmünk után.

Arra vettük az irányt, ahol két kisebb sátor látszott. A sátor körül három vagy négy jó legény tte a sovány, kerges füvet. Itt talákoztam Lorain ezredessel. Az ezredes a harmadik zászlóaljjal átrendelték ide az Elba balpartjára. A nagy, szikár, barna bajuszu ezredes összeránczolta a szemöldökét, amikor jeletemet. A menetlevelemet felmutatván, csak annyit mondott:

— Mehet! Jelentkezzen a századánál!

Gondoltam, talán néhány embert még felismerem a régi kompániamból. De tévedtem. Nem ismertem én itt senkit, mert a lützeni csata óta századok-századokkal, ezredék-ezredékkel, hadosztályok hadosztályokkal olvadtak össze. Magaslaton táboroztak a granátosok. Tépelődve állottam az aljban. Nem ismertem én itt senkit. Ők gyanakodva nézték a közeledésemet, mintha csak azt mondták volna:

— Hát ez a csodabogár mit akar itt. Persze leves kéne neki? No de várjunk még egy minútáig. Lássuk előbb, hátha hozott valami harapnivalót.

Már szégyen szemre megis megakartam kérdeni, hogy melyik az én századom, amidőn egyszer csak reám szólott egyik veterán. Ott hevert a fűben. Valódi veteránnak néztem ezt az erős sasorru, széles vállu, öles katonát, ki minekutána élénkebben szemügyre vett, teljes nyugodt hangon így szólott hozzám:

— Na nézd! Hisz az meg a Józsi! Czimborám én biz azt hittem, hittem, hogy teged már négy hónappal ezelőtt eltemettek.

Csak most ismertem fel az én szégyen Czebedémet. Ugy látszott, az arczom megindította, mivel igen melegen megszoritotta és megrázta a kezemet, azonban fekvőhelyéből nem kelt fel, hanem innét kurjantotta:

— Hejh Klippel... Itt a Józsi!

A közeli főzőedény mellől egy másik katonna fordult felém. Ez is csak annyit mondott:

— Te vagy az Józsi? No lám! Hát nem haltál meg?

Ilyeténképpen üdvözöltek az én legjobb barátaim. A nyomorúság így megváltoztatja az embereket. Önzők lesznek. Mindenkinek csak a maga bőrét őrzi. Mindamellett a Czebede régi jó szíve alapján véve nem változott meg. Mert most is azonnal meghitt, hogy üljek a főző kasszolya mellé. A többi éhes pajték ugyan agyarkodva néztek reám. Hanem Czebede úgy reájuk sandított, egyik sem mert szólani. Felajánlotta a kanalat is, melyet valahonnét a zubbonyából kercsett elő. De én megköszöntem a szíves meghívást. Mert előzőeste jó ötletem támadt és bevásároltam a riesai hentesnél. A torniszteremet szépen kibéleltem. Tizenkét füstölt kolbászt, hatalmas darab kenyért és egy üveg pálinkát dűggtam a belső részébe. Felkaposoltam hát a borjut és a mikor a fűzőr füstölt kolbászból Czebedének odaadtam két darabot, majdnem sirva fakadt az én jó cimborám. Legalább könybe lábadt a szeme. Ugy számítottam, hogy a többi cimborákat is megkínálom, hanem Czebede, mintegy megsejtve a szándékomat, visszatartott, megfogta a kezemet.

Folyt. köv.

Nyílttér.

Báli selyemkelmék

remek ujdonságok, valamint a legujabbak kaphatók nálunk fehér, fekete és színes selyem kelmékben, utcza, látogató és menyasszonyi ruhákból.

Magánfeleknek bérmentve és vámmentes szétküldés a legolcsóbb nagybani árakban. Ezernyi elismerő levél.

Milyen színben óhajt ön mintákat? (9) Svájcha kétszeres levélbélyeg kell.

Union selyemszövőgyár

Adolf Grieder & Cie Zürich (Schweicz.)

kir. udv. szállítók.

Cséplőgép részek,

Lendkerekek (különféle nagyságban)

manometer (fesz mérő),

egészen új.

Ajtók, abiakrácsok, csatornarácsok,

más építkezéshez való

vastárgyak

különféle **kovácsszerszám:**

Satuk, üllök, fujtató, vasesztergapad

szerszámaczel

kompozíció.

Kijavított

takarék tüzhelyek,

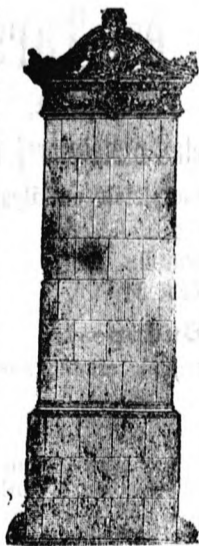
igen mérsékelt árban kaphatók

KLEIN JAKAB

ócska vasüzletében, főtőzsde udvar.

Ocska vas és fém a legmagasabb árban veszek

Raktárhelyiség változtatás miatt a raktáron levő, elősmert legjobb minőségű

Eperjesi cserép kályhák
leszállított árak mellett,

továbbá:

Főzőedények, takarékkonyhák, épület-vasalások, gazdasági eszközök, tetőlemezek, mérlegek, revelverek és töltények

nagy választékban

a legjutányosabb árban

kaphatók:

Kovács Gyula vasüzletében

a „BIKA” szálloda mellett,

Dr. Popper Mór
ügyvédi irodáját

a mai naptól kezdve

Piacz utca 69. szám

a debreczeni kereskedelmi és iparkamara székházába, földszint helyezte át.

Piacz utczai

hivatalos vagy üzleti helyiségnek is alkalmas nagyobb utczai

I. emeleti lakosztály

1902. május 1-től

kiadó.

Értekezhetni

Debreceni Ipar és ker. banknál.

Van szerencsénk a n. é. közönséget értesíteni, hogy raktárunk

női divat osztályát

az őszi-téli idényre a legujabb

Színes és fekete selyem

Gyapju női ruhaszövet

Flanell, mosó velez

Téli kendő, sál

Ruhadizsek és belésárakkal

dusan felszereltük.

A Kunz József és Társa cégtől

átvett árukat pedig

rendkívüli jutányos áron

árusítjuk ki.

Kiváló tisztelettel

Donogán és Somossy

Kunz József és társa utódai.

Házvezetőnek keres-
tetik vi-
désre gyermektelen, komoly gondolkozásu,
művelt református urnő. Cím a kiadóhi-
vatalban.

Kiadó a Ranunkel házban egy 2-od
emeleti 4 szobából és hozzá
tartozókból álló — vízvezetékekkel ellátott
kényelmes lakás ugyszintén egy 10thelyi-
ség is.

Eladó háztelkek a Varga
kertben
és a Péterfia utcán az orsz. tanítói árvaház
mellett. Értekezhetni özv. Varga Ferencnéél
Szt.-Anna-u. 25.

Angol nyelv-tanárné
Egy óra Angol lecke 50 (kr.) Beszélem a
magyar nyelvet is — Román Ilonka k. a.
Kossuth utca 25.

Csak valódi remek
perzsa és smyrna szőnyege
bámulatos olcsón kaphatók
a Keleti áruházban
Piacz-utca 19. — (Ranunkel háza)
Gyönyörű török párnák 2.50-4.00-
feljebb. **Hárem czipó** 1.20.
Csak mig a készlet tart

1.000,000 korona
A nyeremények részletes beosztása a következő:
Korona

1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 " "	300000
2 " "	100000
1 " "	50000
1 " "	30000
1 " "	20000
1 " "	10000
1 " "	5000
1 " "	4000
1 " "	3000
1 " "	2500
1 " "	2000
1 " "	1500
1 " "	1000
31 " "	500
67 " "	300
3 " "	200
432 " "	100
763 " "	50
1238 " "	30
90 " "	20
31700 " "	10
3900 " "	5
4900 " "	3
50 " "	2
3900 " "	1
2900 " "	1

50,000 nyer. és jut. összegben **13.160,000**

Kiváló szerencse TÖRÖK-nél

Nagyon sokan szerencsések lettek általunk.
Öt és félmillió koronánál többet nyertek ná-
lunk nagyrabecsült vevőink.
Az egész világ legesélydusabb sorsjátaka a
mi m. kir. szab. osztálysorsjátékunk, mely nem-
sokára újból kezdetét veszi.

100.000 sorsjegy 50.000

PÉNZNYEREMÉNYVEL sorsoltatik ki, tehát az
összes sorsjegyek fele nyer a mellékelt sorso-
lás jegyzék kimutatása szerint.

5 hónap alatt összesen **Tizenhárom millió**
160.000 koronát, egy hatalmas összeget sor-
soltatik ki. Az egész vállalat állami felügyelet
alatt áll.

Az I. és II. osztály eredeti sorsjegyeinek terv-
szerű betétei a következők:

egy nyolcad (1/8) frt - 75	vagyis 150	korona
egy negyed (1/4) " 150	" 3.-	"
egy fél (1/2) " 3.-	" 6.-	"
egy egész (1) " 5.-	" 12.-	"

A sorsjegyeket utánvétellel vagy a pénz be-
küldése ellenében küldjük szét. Hivatalos ter-
vezet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk azon-
nal, de legkésőbb

f. é. október 20-ig
bizalommal hozzánk küldeni.

Török A. és Társa

Bankház Budapest,
Hazánk legnagyobb detail osztálysorsj. üzlete.

Főáruházi osztálysorsjáték osztályai:

1. Váci-körút 4.
2. Múzeum körút 11.
3. Erzsébet körút 54.

Rendelőlevelé levágandó **Török A. és Társa bankháza Budapest.**
Kérek részemre ..... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet
a hivatalos tervzettel együtt küldeni.

Az összeget ..... korona összegben { utánvételezni kérem
postaltalvánnyal küldöm } A
{ mellékelem bankjegyekben [bélyegekben] } nem tetsző
törendő.

Pontos cím: .....

Egy Debreczenhez közeli
vidéki városban egy igen szépen épített ház,
mely áll 6 szoba és minden hozzá tartozó
mellékelyiségekkel, istállónak, igen szép
nagy udvarral, gyümölcsös kerttel, közvilágítás
a dohánybevaltó hivatal mellett, vendéglő-
nek vagy kávéháznak is alkalmas, igen jó
tányos áron eladó.

Értekezhetni **Turai Farkas** közvetlen
irodájában Debreczenben, Miklós utca 8.

KICSINKÓ ANTAL-féle
kitűnő tokaji asszu és szomorodni borok
egyedüli főraktára:
Kontsek Gézánál
Debreczen, Kossuth u.
Szamorodni borok:
1899 évi 1 lit. üvegben ft —
1896 " 1/2 " —
1892 " 1/2 " —
1899 " 1/2 " 120
Asszu borok:
1889. é. 3 puttonos 1/2 lit. üvegben frt 1.60
1889. é. 4 puttonos 1/2 lit. üvegben frt 2.20
Hordó vételnél jelentékenyen olcsóbb.

1151/1901.
Árverési hirdetmény.
A debreczeni kir. bíróságnak V. 2429/2 sz. végzése folytán közhírré tette-
tik, miszerint dr. Erdős Zsigmond ügy-
véd részére Vecsey Imre debreczeni
lakostól 131 kor. tőke, ennek 1901. évi
junis hó 17 napjától számítandó 5%
kamatai és eddig összesen 95 kor. 85
fill. perköltség erejéig 1901. évi aug. hó
24-én bíróilag le és felülfoglalt és 2984
kor. becsült butorok és egyébbingóságok
1901. évi okt. hó 17-én délután 3 órakor
kezdetét veendő és Debreczenben végre-
hajtást szenvedett lakásán megtartandó
nyilvános bírói árverésen a leg többet
ígérőnek azonnali készpénzfizetés mel-
lett, szükség esetén becsáron alul is el-
fognak adatni.
Debreczen, 1901. évi szept. hó
22-én.
Bódogh Zsigmond.
bírói kiküldött.